

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Uniuersa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 10. Cur processio Filij, & Spiritus sancti non sit creatio, vel effectio, &
cur non plures in diuinis processionibus, quam duę.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

verò partim simile, partim distinctum & distinctum. Et quatenus constituit simile, facit ad rationem generationis. Filius autem diuinus non tantum cum generatione & aliquo modo per generationem, habet naturam sibi communicatam: sed & fecunditatem seu rationem principij: non ad seipsum, neque ad Patrem: sed ad Spiritum sanctum: quam rationem Spiritus sanctus non potest habere.

SECTIO X.

Cur processio Filij & Spiritus sancti non sit creatio, vel effectio: & cur non plures in diuinis processionibus quam duæ?

119. Quid processio Filij & Spiritus sancti non sit creatio, vel effectio, fide diuina certum est. Nam de utroque dicitur in Symbolo Athanasij: *Filius à Patre solo est, non factus, nec creatus, sed genitus: & Spiritus sanctus à Patre, & Filio non factus, nec creatus, nec genitus, sed procedens.* Et in Symbolo Nicæno: *Genitum non factum, consubstantialem Patri &c.* Ratio verò generalis hæc est: quia creatio, & effectio qualiscunque, significant deductionem rei à non esse ad esse: secus autem generatio, & spiratio diuina, quarum termini non sunt non-ens, neque actu, quasi aliquando non sint reipsa antequam producantur: neque in potentia, quasi aliquando potuerint non esse reipsa, licet de facto semper fuerint. Vnde inter diuinas processionibus, & creationem vel effectioem quamlibet, illud etiam discrimen est, quod illæ sint absolute necessaria: istæ verò, saltem respectu Dei sint liberae. Eademque de causa Pater, & spirator non sunt causæ Filij & Spiritus sancti: quia non producant aliquid absolute possibile non esse. Et Filius, ac Spiritus sanctus non pendunt à Patre & à spiratore: quia quod absolute necessarium est, nõ est per dependentiam ab alio: sed si est ab alio, est per absolute necessariam connexionem cum illo: ita ut tam necessarium sit esse personam productam, quam esse personam quæ producit: neque magis pendeat producta à producente, quam producens à producta: sed utraque neque propter alteram, seu ad alteram sit.

120. Alij aliam rationem addunt: quia nimirum in quavis creatione, vel effectioe, causa influit aliud esse, quam idipsum quod habet, datque producto essentiam seu naturam numero saltè à sua diuersam. Quod in diuinis processionibus non fit. Procedens enim ipsamet numero essentiam producentis accipit. Verùm hæc ratio valere non potest apud eos qui tenent modos non distinguendi à re modificata. Fiunt enim quauis non habeant neque accipiant aliud esse, distinctum ab esse rei seipsam modificantem. Ut quando quis se localiter mouet: quando anima rationalis seipsam vnic partibus ali-

menti dispositis ad nutritionem. Ex eo verò quod generatio Filij & processio Spiritus sancti non sint creatio vel effectio: fit, ut producens in diuinis non vocetur causa à Latinis, licet à Græcis dicatur *aitios* ut à Basilio, Gregorio Nysseno, Nazianzeno, Damasceno, Theophylacto, & aliis. Sed isti sumunt *aitios* seu causam, remotis imperfectionibus contingentiae, & dependentiae, seu prioritatis naturæ: neque plus dicunt nomine causa, quam Latini nomine principij. Et hæc de prima parte quæstionis propositæ.

De secunda verò, Cur in diuinis non sint plures processionibus reales quam duæ, ratio est, quia diuinæ processionibus, quæ sunt ad terminos immanentes, & velut receptos in ipsa essentia diuina, fundantur in operationibus ex natura sua propriaque ratione immanentibus, quæ in natura purè spirituali duæ tantum sunt, nempe intelligere & velle: & in natura diuina perfectissimè infinita non multiplicantur. Ea enim est virtus intelligentiæ, & voluntatis diuinæ, ut vnico actu realiter omnia intelligat: omnia item vnico actu velit quæcunque vult. Vnaguæque verò harum operationum, quatenus essentialis est, & prior proprietatibus personalibus (qua sola ratione potest esse fundamentum fecunditatis, ut supra videtur) habet vnam fecunditatem & vnam processionem sibi adequatam. Et vnaguæque fecunditas processio habet etiam vnum terminum sibi adequatum. Vnde non potest talis processio quasi numero multiplicari intra eandem speciem, cum qualibet totam suam radicem & fundamentum adequatè exhauriat. Ita Alexius, Bonauent. Richardus, Scotus, Gabriel, Marsilius, Henricus, & Recentiores communiter cum Suarez, lib. 1. capite 9. num. 6. Consentit etiam D. Thomas quæst. 27. artic. 5. vbi præterea rationem reddit, cur potentia Dei executiua, quæ intellectum & voluntatem sequitur, & essentialis est, non habeat suam processionem, ut intellectus & voluntas: quia, inquit, processionibus diuinarum personarum debent esse ad intra: potentia verò est principium tantum productuum ad extra, & ad transeuntem operandum.

122. Dixi, reales processionibus: per quas nimirum aliquid realiter & vere producatur cuiusmodi sunt processionibus personarum. Alioqui enim, si sermo esset, etiam de logicis seu virtualibus processionibus, illa plurimæ sunt in Deo. Nam attributa multa, etiam absoluta, alia ab aliis emanant logicè: & paternitas ipsa, aliæque omnes proprietates personales, emanant virtualiter ab essentia diuina, non tamen proprie & realiter. Nam in emanatione reali set phisica debet esse realis distinctio inter producens & productum: quæ non est inter attributa absoluta, nec inter essentiam & proprietates personales. Nihilominus

Pa. le nos. est vere causa Filij, nec vterq? Spiritus S.

119. Cur in diuinis duæ tantum processionibus?

Suar. S. Thom.

122.

inter illa est virtualis quaedam emanatio & processio. Nam essentia diuina continet in se virtualiter relationes personales: ac proinde concipi possunt relationes virtualiter manare ab essentia. Sicut quia possunt concipi attributa quaedam communia manare ab illis: v. g. actus omnes intellectus & voluntatis, tam essentielles, quam contingentes, procedere quodammodo ab intelligentia, & voluntate, considerata per modum potentiae & actus primi, vt recte docent inter Recentiores Molina quaest. 27. art. 3. disp. 4. & Becan. cap. de Trinit. quaest. 3. in fine, vbi expressè admittit quod de emanatione relationum ab essentia diximus.

123.

Potest licet intellectio & volitio diuina essentielles non distinguantur nisi virtualiter; atque etiam fecunditates, quae illas sequuntur, non distinguantur realiter inter

se quoad id quod habent formaliter ex parte principij: differunt tamen realiter ex parte terminij. Producent enim terminos realiter diuersos. Quod non est difficultus, quam potentiam executiuam, licet reynicam & simplicissimam in Deo, producere ad extra terminos specie & numero realiter diuersos. Eadem enim virtus potest ad multa numero & specie diuersa valere. Neque propterea debet in plures rationes distingui, nisi sit tanta, vt eius eminentia siue amplitudo virtualis aequiueat multis virtutibus diuersis. Ex qua etiam virtuali amplitudine & distinctione fit, vt quod emanat secundum vnam rationem, non emanet secundum vnam formaliter, sed tantum identice. Sicut in diuinis, Filius non procedit a voluntate formaliter, nec Spiritus sanctus ab intellectu, sed identice tantum.

DISPV TATIO

VIGESIMA QVINTA.

De relationibus personarum diuinarum.

- Sectio I. *Sintne inter personas diuinas relationes reales?*
 Sectio II. *An relationes personarum diuinarum sint transcendentales, vel Categoricae?*
 Sectio III. *Quomodo relationes personarum diuinarum distinguantur ab essentia?*
 Sectio IV. *An relationes seu proprietates personarum diuinarum includantur in essentia formaliter?*
 Sectio V. *An relationes seu proprietates diuinarum personarum includant formaliter essentiam?*
 Sectio VI. *Respondetur argumentis contrariae sententiae.*
 Sectio VII. *An relationes seu proprietates personarum diuinarum distinguantur realiter inter se?*
 Sectio VIII. *Utrum in creaturis respiciatur similis identitas cum distinctione reali?*
 Sectio IX. *An relationes, seu proprietates personarum diuinarum, sint perfectiones: & quales?*
 Sectio X. *Soluuntur argumenta contrariarum opinionum.*
 Sectio XI. *An relationes, seu proprietates personarum diuinarum sint modi diuinae essentiae?*
 Sectio XII. *An relationes diuinarum personarum sint plures res, & plures entitates relatiuae?*